

A1. Το συναίσθημα της τιμής είναι ευεργετικό για το άτομο και τους λαούς, αρκεί να μην υπερβαίνει το μέτρο. Κάθε εκτροπή από το μέτρο αυτό εκτρέπεται σε εγωισμό, έπαρση και οίηση, οι οποίες οδηγούν στην «ύβριν» και έχουν καταστροφικά αποτελέσματα για το άτομο ή τους λαούς. Ο συγγραφέας ισχυρίζεται πως αυτό πρόβαλαν οι μεγάλοι τραγικοί ποιητές στα έργα τους. Η ζωή έχει πλευρές τέτοιες που ο άνθρωπος, ο τραγικός ήρωας στα έργα των τραγικών ποιητών, μπορεί να συντριβεί από τη μοίρα ή το πεπρωμένο, αλλά πρέπει να αφήσει ως παρακαταθήκη για τους υπόλοιπους ότι αγωνίστηκε για την αξιοπρέπεια και γι την τιμή. Το συναίσθημα αυτό της τιμής μένει ως αξία μέχρι σήμερα και είναι αποδεκτό από τους σημερινούς διανοούμενους και ψυχολόγους ότι παίζει σημαντικό ρόλο για τη διαμόρφωση μιας ισχυρής προσωπικότητας και για την επιτέλεση σημαντικών πράξεων.

B1. Το συναίσθημα της τιμής και της αξιοπρέπειας αποτελούν σημαντικά στοιχεία για τη διαμόρφωση της προσωπικότητάς του. Το μέτρο, που πρέπει να τηρεί ο άνθρωπος στη συμπεριφορά του, τον βοηθά να αποφεύγει δυσάρεστες καταστάσεις. Αν αφηθεί στη συμπεριφορά του χωρίς φραγμούς, θα οδηγηθεί στην αλαζονεία και οι επιπτώσεις από αυτήν θα είναι αρνητικές για τον ίδιο. Έτσι, λοιπόν, τηρώντας τη μεσότητα στη συμπεριφορά του θα αισθάνεται ηθική ικανοποίηση, θα εξασφαλίζει υστεροφημία και θα είναι κίνητρο για λήψη σημαντικών αποφάσεων και για επιτέλεση σπουδαίων έργων. Η μετριοφροσύνη είναι αξία για κάθε άνθρωπο και πρέπει να την ακολουθεί.

B2. α. Θεματική περίοδος: «Το συναίσθημα ... πρακτέον».

Σχόλια ή λεπτομέρειες: «Το συναίσθημα αυτό ... συνέπειες».

Κατακλείδα: Δεν υπάρχει.

β. Ο συγγραφέας χρησιμοποιεί αιτιολόγηση: «αφού η τιμή ... γίνονται η αιτία» και αίτιο - αποτέλεσμα «όταν παρουσιάζεται ως παρέκκλιση ... οδηγεί κατευθείαν ... συνέπειες».

B3. α. Και μάλιστα: έμφαση

Αν: Υπόθεση

Όπως: Αναφορά

Ιδιαίτερα: Έμφαση

β. Η άνω τελεία χρησιμοποιείται για έμφαση στην αντίθεση θετικών και αρνητικών αποτελεσμάτων του συναισθήματος της τιμής.

Οι δύο παύλες χρησιμοποιούνται για επεξήγηση στη λέξη παρέκκλιση.

Τα αποσιωπητικά χρησιμοποιούνται για έμφαση.

Το ερωτηματικό χρησιμοποιείται για να προσλάβει ο λόγος ύφος διαλόγου και παραστατικότητας.

B4. α. Να χρησιμοποιήσετε καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις σε αντίστοιχες προτάσεις, ώστε να φαίνεται η σημασία της:

Η αποφυγή της μελέτης αποβαίνει σε βάρος του μαθητή.

Αυτός χαρακτηρίζεται από έπαρση και εγωισμό.

Η μη τήρηση των περιβαλλοντικών κανόνων έχει αναπόφευκτες συνέπειες στο φυσικό περιβάλλον.

Η αδυσώπητη δίωξη των εμπόρων ναρκωτικών θα αποφέρει κάποιο περιορισμό στη διακίνηση των ναρκωτικών.

Μπήκαμε στην αίθουσα ταυτόχρονα με τον δάσκαλο.

β. Αποβαίνει: Καταλήγει

έπαρση: Υπεροψία

αναπόφευκτες: Αναπότρεπτες

αδυσώπητο: Αμείλικτο

ταυτόχρονα: Συγχρόνως

Γ1. Σε ένα άρθρο για την εφημερίδα του σχολείου σας να αναπτύξετε με επιχειρήματα για ποιους λόγους αξίζει να καλλιεργείται στους νέους το συναίσθημα της τιμής και πώς η επαφή των νέων με την τραγική ποίηση μπορεί να ενισχύσει το συναίσθημα αυτό (500–600 λέξεις).

Πρόλογος:

Ορισμός της τιμής.

Η προσωπική φήμη κάποιου, η οποία απορρέει από τον χαρακτήρα του, ο οποίος έχει στοιχεία σεβασμού, υπόληψης και εντιμότητας. Είναι ο σεβασμός που αποπνέει στους συνανθρώπους του ότι οι πράξεις του και οι σχέσεις διακρίνονται από ευθύτητα, αλήθεια και δικαιοσύνη.

Ιστορική αναδρομή σε κοινωνίες που οι άνθρωποί της αναγνώριζαν την τιμή ως αξία.

Γενική διαπίστωση για το πώς βλέπουν την τιμή οι σημερινοί άνθρωποι.

Κύριο Θέμα:

[1] Λόγοι καλλιέργειας του συναισθήματος της τιμής

- Αποτελεί κριτήριο για αυτά που πρέπει να κάνουμε ή να αποφεύγουμε. Επομένως, μας βοηθά να γινόμαστε καλύτεροι είτε ως άνθρωποι είτε ως μέλη μιας κοινωνίας.
- Είναι βασικός παράγοντας διαμόρφωσης της προσωπικότητας.
- Εξασφαλίζει κοινωνική αποδοχή και υστεροφημία.
- Βοηθά στην επαγγελματική καταξίωση.
- Βοηθά στις διαπροσωπικές σχέσεις, αφού ο έχων τιμή απολαμβάνει την εμπιστοσύνη των συνανθρώπων του.
- Προσφέρει ηθική ικανοποίηση στο άτομο και αυτοπεποίθηση.

[2] Πώς η τραγική ποίηση ενισχύει το συναίσθημα της τιμής

Η τραγική ποίηση ανήκει στις ανθρωπιστικές σπουδές και επομένως η μελέτη ή η ενασχόληση με αυτήν μας βοηθά να γινόμαστε καλύτεροι ως άνθρωποι. Μελετώντας τους τραγικούς ποιητές θα ενισχύσουμε το συναίσθημα της τιμής και της αξιοπρέπειας, γιατί:

- Οι τραγικοί ήρωες εμφορούνται από ιδανικά και πανανθρώπινες αξίες και λειτουργούν ως πρότυπα για τους νέους.
- Οι ήρωες αυτοί αγωνίζονται για την τιμή, την ελευθερία και την αξιοπρέπεια.
- Επιδιώκουν την ηθική ακεραιότητα και θυσιάζονται για την τιμή και την αξιοπρέπεια.
- Είναι θιασώτες του μέτρου, της μεσότητας και του πεπερασμένου των ανθρώπινων δυνατοτήτων, άρα της σύνεσης και της μετριοφροσύνης που πρέπει να δείχνει ο άνθρωπος.
- Αγωνιζόμενοι για τις παραπάνω αξίες επιτελούν σπουδαία έργα.

Επίλογος:

Συνόψιση ή έκκληση για απόκτηση της τιμής ως αξίας χρήσιμης στο άτομο και την κοινωνία.

Επικοινωνιακό πλαίσιο: Ως άρθρο μπορεί να έχει τίτλο: «Η τιμή ως αξία για τον άνθρωπο» ή «Γιατί πρέπει να επιδιώκουμε την τιμή ως αξία;».

Επαναληπτικές πανελλαδικές εξετάσεις Γ' ΓΕΛ, Δ' Εσπερινών, 2012